

BDISK

de zelfzwichter ²¹

1|81

Bij de voorplaat

Dit is de ronde stenen korenmolen van Bellingwolde, in 1855 gebouwd voor R.H. Mulder als koren- en pelmolen; later waren er ook nog een zaaginrichting en een kleine oliemolen in gevestigd.

Omstreeks de jaren '30 is de molen uitgerust met één zelfzwichende roede (het hekwerk vertoont hier nu nog de sporen van) en één zeilroede.

Tijdens de storm van 16-17 dec. 1864 is de kap er af gewaaid, waardoor het muurwerk toen gedeeltelijk scheurde.

De laatste molenaar was de heer E. Veldkamp; nu is de gemeente Bellingwedde eigenaar. In 1961-62 is de molen gerestaureerd en wit geverfd. Die witte kleur is er twee jaar geleden weer afgehaald. In de molen zijn nog twee koppels maalstenen, waarvan één intact en de resten van het pelwerk. Ook hebben er nog een poosje een ruw-olietmotor en een electromotor in gestaan, waarvan de resten nog in de molen zichtbaar zijn.

De heer D. Bos, waarover verderop in de Zelfzwichter meer, verzorgt hier de opleiding tot vrijwillig molenaar. Ook Uw redacteur is geregeld op de molen te vinden.

Als U de molen niet open vindt, kunt U altijd bellen:

05973 - 1292, 05973 - 1513 of 050 - 263821. U bent altijd welkom!

De zelfzwichter — jaargang 6, nummer 21

Redactie: B. Jongsma, Groningen
Derk Jan Tinga,
Groningen.

Vormgeving: Derk Jan Tinga

Druk: Gron. Stichting Voor Soc.
en Cultureel Werk.

Redactieadres: Postbus 213
9700 AE Groningen

Dit is het adres voor alle post
bestemd voor de Vereniging Vrien-
den van de Groninger Molens en
de Stichting Groninger Molen-
vrienden.

'De Zelfzwichter' is het orgaan
van de vereniging en de stichting
en verschijnt vier keer per jaar.

In deze zelfzwichter:

Jaarverslag van de vereniging	3
Jaarvergadering 1981	5
De Meeuw en zijn recepten	9
Molenaar D. Bos vertelt	10
Jaarverslag van de stichting	13
Statutenwijzigingen	17
Statuten van de stichting	19
Bakker/molenaar Koning, Peize	21
Fiscale aftrek molenonderhoud	25
Molennieuws	26
Over molenverzamelingen	28
Cproep	29

de zelfzwichter

Redactioneel

Als reactie op de nieuwe opzet van de Zelfzwichter hebben we enige nuttige wenken en opmerkingen ontvangen, waarmee we in de toekomst ons voordeel hopen te doen. Onder andere van dhr. Siegers uit Soest, die ons heeft gewezen op het ruimteverlies, dat optreedt door het werken met twee kolommen, dat met zich mee brengt, dat woorden vaker moeten worden afgebroken. Ook de omlijsting van de foto's was in deze eerste Zelfzwichter nieuwe stijl enigszins aan de zware kant, hetgeen ten dele werd veroorzaakt door het drukprocédé. U ziet dan ook in deze Zelfzwichter een lichtere omkadering, behalve op de voorplaat, waar de lijndikte is gehandhaafd.

Wat betreft het twee kolommenstramien; hierbij moet worden aangetekend, dat er behalve de genoemde nadelen, ook enkele voordelen zijn op te noemen, bijvoorbeeld de eigenschap om een al te strakke lay-out enigszins te doorbreken, wat de leesbaarheid van ons blad bevordert. Dit betekent, dat er in de toekomst een spaarzamer gebruik zal worden gemaakt van de toepassing van deze twee kolommen.

En dan nu even iets geheel anders: U wist misschien al, dat Nationale Molendag dit jaar op zaterdag 9 mei wordt gehouden. Ook in de provincie Groningen zullen er, net als vorig jaar, weer vele molens en molenaars meedoen. Ook nu is de Nationale Molendag weer gecombineerd met de Landelijke Fietsdag van de ANWB.

De affiche voor de Molendag is deze keer ontworpen door de heer J. Hutchinson uit Makkum. Het formaat van de affiche is 42 x 42 cm. De prijs van 1 affiche, 1 sticker en 1 folder samen verpakt in een koker is f 5,50. Extra stickers kosten f 0,50 per stuk, extra affiches f 2,-. Alles inclusief verzendkosten. Bestellingen door overschrijving op giro 2903693, t.n.v. Werkgroep Nationale Molendag te Alkmaar, onder vermelding van het verlangde.

Hiernaast ziet U een afbeelding van de affiche, zoals die dit jaar gebruikt gaat worden.

Wist U trouwens, dat onze vereniging binnenkort ook met een nieuwe sticker gaat uitkomen?

De sticker krijgt waarschijnlijk weer een rond model, zoals ook de eerste, door ons uitgegeven sticker had. En nu maar hopen op mooi weer en voldoende wind!

Jaarverslag van de vereniging 1980

Het jaar 1980 is ook al weer voorbij en zoals wij in het vorige jaarverslag hebben toegezegd, hebben wij verenigingsnieuws en stichtingsnieuws goed gescheiden weten te houden. Het bestuur was het overgrote gedeelte van het jaar compleet, namelijk met 11 personen.

Er zijn 8 bestuursvergaderingen gehouden en zoals gebruikelijk vonden deze vergaderingen plaats in 'De Loods' te Hoogkerk. Voor de leden waren wij, evenals vorige jaren, tweemaal bijeen en wel op 26 februari, met de grote voorjaarsvergadering en op 20 november 1980 met de wat beknopter najaarsvergadering. Het lag aanvankelijk in de bedoeling om op de voorjaarsvergadering de lang verwachte film te vertonen van de verplaatsing en restauratie van 'De Krimstermolen' te Zuidwolde; een film vervaardigd door ons bestuurslid dhr. D.J. Tinga.

Door onvoorziene omstandigheden was deze film echter nog niet gereed, maar gelukkig vonden wij de heer W.O. Bakker bereid een diavoorstelling te verzorgen van Duitse molens uit zijn eigen collectie.

Op de najaarsvergadering kon dhr. Tinga zijn film van de 'Krimstermolen' aan de leden laten zien. Het is een fraaie uitgebreide film geworden en een woord van lof kan in dit verslag dan ook niet gemist worden!

EXCURSIE:

Hoogtepunt van het jaar in ons verenigingsleven vormt altijd weer de jaarlijkse excursie. Zaterdag 6 september 1980 was hiervoor gereserveerd.

De reis voerde ditmaal naar Noord Duitsland, waar 's morgens de hoge museum-molen te Aurich werd bekeken en later op de middag de nog vol in bedrijf zijnde stelling korenmolen van de familie Steenblock in Spetzerfehn.

Het hart van iedere ware molenliefhebber ging bij het zien van deze fraaie molen luider slaan.

BEURZEN EN TENTOONSTELLINGEN:

Onze vereniging was in 1980 ook weer present bij een aantal tentoonstellingen en beurzen. Zo stonden wij van 14- 19 maart op de beurs 'Zon in 't groen' te Groningen. Dit bracht ons niet minder dan 14 nieuwe leden op!

Alle lof voor de heren Dijk en de Jong, die immer met groot enthousiasme en volle inzet deze beurzen 'bemannen'. Ook op de beurzen te Saasum en Usquert die beide op 31 mei plaats vonden, was de vereniging met een stand present.

Op 10 t/m 14 september vond in Zuidlaren de beurs 'Allerhande Zelfdoen' plaats en tenslotte waren wij present op de hobbybeurs in 'De Klinker' te Winschoten op 3 november. Deze beurs wordt ieder jaar georganiseerd gelijktijdig met de allerheiligenmarkt en het is daar altijd een drukte van belang.

ANDERE ACTIVITEITEN:

De vierde contactdag van de vereniging 'De Hollandse Molen'

vond ditmaal plaats in Alkmaar en wel op 7 november j.l. De bestuursleden De Jong en Dijk hadden zich hiervoor opgegeven, maar zagen hiervan af wegens de zware sneeuwval.

Wel bezocht dhr. Jongsma deze contactdag, maar dan in zijn functie als lid van de Provinciale Groninger Molencommissie. In het verslagjaar kwam de lesbrieft 'Molens moeten Malen', samengesteld door ons bestuurslid dhr. Walstra, gereed. Deze interessante en leerzame documentatie vooral bedoeld voor de hoogste klassen van het basis onderwijs, verlucht met vele tekeningen werd allerwege enthousiast ontvangen. Een duizendtal vond reeds hun weg naar de scholen. In december konden wij de uitgave aankondigen van de eerste serie van 12 stuks fotokaarten van Groninger molens. Deze foto's zullen in vier serie's van elk 12 stuks door onze vereniging worden uitgegeven. De bekende molen-fotograaf dhr. J.A. van Krimpen heeft dartoef 46 Groninger molens op de gevoelige plaat vastgelegd. Het bestuur twijfelt er niet aan, dat deze uitgave een succes zal worden.

BESTUURSSAMENSTELLING:

Op het einde van 1979 waren 2 vacatures in het bestuur ontstaan. Bij acclamatie van onze leden werd hierin voorzien door aantrekking van mevr. E.H. Berghuis en dhr. D.J. Tinga. Tot ver in oktober was het bestuur hiermede compleet met 11 personen. In laatst genoemde maand vernamen wij, dat dhr. H. Epskamp ons bestuur moest verlaten in verband met zijn verhuizing naar de provincie Gelderland. Wij danken dhr. Epskamp voor zijn goede inzet en memoreren hierbij speciaal het werk dat hij heeft verricht t.b.v. ons periodiek 'De Zelfzwichter'.

VRIJWILLIGE MOLENAARS:

Zoals gewoonlijk werd weer een nauw contact onderhouden met de Vrijwillige Molenaars in onze provincie. Het aantal vrijwillige molenaars werd in 1980 met een viertal uitgebreid. Het eerste examen vond plaats op 14 mei op de stelling korenmolen te Noordlaren en hier slaagden de heren H.Noot uit Groningen en J.Hoogeveen uit Aduard. In het najaar op 1 oktober werd examen afgenomen op de stelling korenmolen te Thesinge en ook hier slaagden twee leerlingen t.w. de heren C. Pik uit Hoogkerk en W. Tammenga uit Ten Post. Wij feliciteren hen van harte met het behaalde succes! Het is voor het molenbehoud van groot belang dat gerestaurerde molens regelmatig in werking worden gezet en daarvoor zijn vrijwillige molenaars onmisbaar.

Scheemda, februari 1981.
C.E. van der Horst (secretaris)

Jaarvergadering 1981

Verslag van de jaarvergadering van de Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens, gehouden op donderdag 26 februari 1981 te 20.00 uur in het Buurthuis te Groningen.

Aanwezig zijn tientallen leden en nagenoeg het complete bestuur (de heer Brink is wegens een bedrijfsverhuizing verhinderd).

1. De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. Hij spreekt zijn voldoening er over uit, dat de vereniging groeiende is - inmiddels naar een ledental van 600 - en dat de bereidheid zo nodig daadwerkelijk in het belang van de molens te werken, toeneemt. Het laatste kan een tegenwicht zijn voor het temporiseren van het molenrestauratiewerk, dat misschien als gevolg van het bezuinigen op overheidsuitgaven niet zal uitblijven.
2. De secretaris leest de notulen van de najaarsvergadering van 20 november 1980 voor. Hierop worden geen aanmerkingen gemaakt. Naar aanleiding van de notulen merkt de heer J. van Dijk op, dat er niet op gerekend kan worden, dat de Krimstermolen op iedere zaterdagochtend bezocht kan worden. Het beste is een telefonische afspraak te maken. De voorzitter merkt op, dat de volgende ledenvergadering zal worden gehouden in de Klinker te Winschoten.
3. Als ingekomen stukken worden gemeld enkele verhinderingen voor de vergadering van deze avond. De heer Van Den Hombergh informeert tevens naar het uitkomen van het Nieuwe Groninger Molenboek en de mogelijkheden tot het afdrucken van extra kaartbladen van de Groninger molens. Het bestuurslid Jongsma antwoordt, dat het hem bekend is, dat de uitgeverij Wolters Noordhoff / Bouma's Boekhuis alles in gereedheid heeft om het boek nog deze zomer te laten verschijnen. Over het idee van extra kaardrukken (dat ook werd gedaan bij de eerste druk) wil hij met de uitgever overleggen.
- 3a. Als extra in te lassen agendapunt wordt - na goedkeuren door de vergadering - ingelast de wijziging van de statuten van de Stichting Groninger Molenvrienden. Welke die wijzigingen zijn, wordt in de brief d.d. 26 feb. 1981, nr. 269, van het bestuur aan de leden uiteengezet. De aanwezigen worden allen van een exemplaar van de brief voorzien. De voorzitter leest bovendien de voorgestelde wijzigingen voor. Bij art. 8, waarmee het mogelijk wordt gemaakt dat het dagelijks bestuur de stichting vertegenwoordigt, tekent de heer Pik aan, dat deze wijziging ongunstig kan zijn, als er wrijvingen in het bestuur zouden komen. Het bestuur bevestigt deze mogelijkheid, doch vermoedt, dat dit bezwaar zich niet zal openbaren. De huidige situatie is overigens in overeenstemming met de nieuwe tekst van art. 8. Daarbij komen ook de praktische overwegingen, waarop de

Kamer van Koophandel heeft gewezen.
Het opgeven van mutaties in het bestuur van de Stichting, zoals deze bij de K.v.K. is ingeschreven, kan zich beperken tot de leden van het dagelijks bestuur.

De heer Schreuder constateert, dat de inkorting van art. 19, als voorgesteld, statutair een lossere band doet ontstaan tussen de Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens en de Stichting Groninger Molenvrienden. Het bestuur bevestigt dit. Met de voorgestelde inkorting van art. 19 wordt de stichting statutair zelfstandiger ten opzichte van de vereniging.

Nadat blijkt dat geen bezwaren naar voren worden gebracht worden de wijzigingen van de statuten goedgekeurd. De nieuwe statuten zullen in de volgende Zelfzwichter worden opgenomen.

4. Alle aanwezigen worden voorzien van een exemplaar van het jaarverslag 1980 van de secretaris. Omtrent de inhoud worden geen opmerkingen naar voren gebracht. Het verslag zal in de volgende Zelfzwichter worden opgenomen.
5. Alle aanwezigen worden voorzien (op één vel papier) van: de jaarrekening 1980 van de penningmeester, de begroting voor 1981 en de balans per 31 december 1980. Enkele leden vragen een verduidelijking, die door de penningmeester wordt verstrekt. De heer Bakker, lid van de kascommissie, brengt een positief verslag uit over het werk van de penningmeester, waarna de vergadering décharge verleent.
6. De heer Bakker treedt af als lid van de kascommissie. De vergadering benoemt nu als nieuw lid de heer W. Tammenga uit Ten Post, die samen met de heer Broekema de boekhouding over 1981 zal nakijken.
7. De vergadering stemt in met het bestuursvoorstel de contributie over 1981 onverhoogd vast te stellen op f 15,-.
8. Samenstelling van het bestuur. De vergadering stemt in met het herbenoemen van de heer Schreuder als bestuurslid. Ook stemt men in met de benoeming van de heer C. Pik, die daarmede de vacature vervult die ontstond door het vertrek van de heer Epskamp.
9. Het jaarverslag 1980 van de secretaris van de Stichting Groninger Molenvrienden is in de zaal verspreid. Het verslag wordt voor kennisgeving aangenomen; het zal in de volgende Zelfzwichter worden gepubliceerd.
10. De dia's van Friese windmolens van de heer W.O. Bakker uit Harkstede worden - wegens verhindering van de heer Bakker - toegelicht door de heer Tinga. Hij maakt daarbij gebruik van de door de heer Bakker meegeleverde schriftelijke toelichting. Bovendien worden vanuit de zaal aanvullende opmerkingen gemaakt. De selectie van dia's

slaat overigens niet alleen op Friese molens. Ook worden beelden geprojecteerd van molens uit Drenthe, Overijssel en Gelderland, totaal 72 stuks. Als projectietoestel wordt gebruikt de door de vereniging zeer onlangs aangekochte Leitz Pradovit A, bij deze voorstelling voorzien van de projectielens Elmaron 1:3,6 / 200mm. Dit leidde inderdaad tot een zeer geslaagde zaalprojectie op een scherm van 2 x 2 meter. Het apparaat is - met toepassing van een groothoeklens en een daglichtprojectiebox - tevens zeer geschikt om te worden gebruikt op tentoonstellingen en beurzen, waarbij zonder menselijk ingrijpen de dia's bij herhaling kunnen worden vertoond.

11. Rondvraag

Voor de beurzen, en mogelijk ook voor de Zelfzwichter, wordt om meer menskracht gevraagd. De heer Rubingh geeft zich op voor het mede bemannen van beurzen. Tevens wordt er op gewezen dat van de leden graag kopij voor de Zelfzwichter wordt ingewacht. De komende beurs - Zon in 't Groen - wordt gehouden van 6 - 11 maart.

Bij bespreking van een volgende excursie blijkt dat het meeste wordt gevoeld voor een molenexcursie in de omgeving van Alkmaar. De Alkmaarse Molenstichting werkt graag mee aan dergelijke excursies. Vanuit Groningen zit men al spoedig met het bezwaar van lange afstanden met daarbij veel reistijd en hoge kosten. Voor de Kinderdijk en de Zaanstreek wordt minder gevoeld.

12. De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering.

Balans per 31|12|1980

Activa		Passiva	
Liquide middelen	20534,20	Vermogen	22675,06
Film Krimstermolen	1250,-	St.Gr.Molenvrienden	1254,14
Molenmakersgereedschap	150,-		
Wanmolen	60,-		
Beursartikelen	1265,-		
Fotoseries	660,-		
Showmolens	10,-		
Totaal	f <u>23929,20</u>	Totaal	f <u>23929,20</u>

Jaarrekening 1980

Ontvangsten		Uitgaven	
Saldi:		Subs.St.Gr.Molenvr.	2500,-
Kas f 18,21		Porti	1196,23
Postgiro 886,05		Propaganda	1354,26
Rek.Crt. 467,92		Inkopen	1770,17
Spaarrek. <u>8148,28</u> +	9520,46	Kant.benh.&drukwerk	263,92
Contributie	8670,-	Film	350,-
Beurzen	6861,49	Abonnement	52,-
Verkopen	908,80	Vergaderingen	378,28
Dienstverlening	250,15	Teruggaaf exc. 1979	105,-
Giften	100,-	Attenties	53,50
Lesbrieven	1155,20	Kamer v. Koophandel	50,-
Excursie	147,10	Saldi:	
Rente	575,22	Kas 226,98	
St.Gr.Molenvrienden	419,14	Postgiro 5551,94	
		Rek.Crt. 1086,18	
		Spaarrek. <u>13669,10</u> +	20534,20
Totaal	<u>28607,56</u>	Totaal	<u>28607,56</u>

Begroting 1981

Ontvangsten		Uitgaven	
Contributies	9000,-	Porti	1300,-
Verenigingsact.	7000,-	Propaganda	1500,-
Rente	600,-	Projectieapp.	3500,-
Lesbrieven	1200,-	Inkopen	3000,-
		Kant.benh.&drukwerk	300,-
		Abonnement	52,-
		Vergaderingen	450,-
		Kamer v. Koophandel	50,-
		Diverse kosten	200,-
		Onderhoud molens	7448,-
Totaal	<u>17800,-</u>	Totaal	<u>17800,-</u>

De Meeuw en zijn recepten

Na de restauratie van de korenmolen 'De Meeuw' in Garnwerd in 1970 heeft deze een hele tijd alleen 'voor de prins' gedraaid. Harm van Huis was de eerste vrijwillig molenaar die meteen na de restauratie is begonnen. In 1977 volgden twee vrijwillig molenaars, Herman Wildenberg en Harm Hilberdink. De laatste is een tijd de jongste vrijwillig molenaar van Nederland geweest. In de zomer van 1978 werd begonnen met het malen van tarwe. Door de mooie ligging van 'De Meeuw' in de nabijheid van de stad en van café Hammingh, bleek de molen een goede trekpleister te zijn.

Langzamerhand ontwikkelde zich een eigen vaste klantenkring; aanvankelijk vooral voor de huiswerkartikelen, die door Garnwerder dames worden gemaakt en in het toeristische seizoen in de molen worden verkocht. Voor de vaste afnemers van tarwemeel is het belangrijk dat de molen elke zaterdag geopend is en in de zomermaanden ook elke zondag, men komt op zaterdag dus nooit voor een dichte deur.

Om de verkoop van windmolenmeel te bevorderen, werd een receptenboekje samengesteld. van dit goedverzorgde boekwerkje zijn al ettelijke honderden de toonbank over gegaan.

Soms werden er naast meel ook een aantal peulvruchten verkocht en het bleek, dat daar een redelijke vraag naar was.

Oktober 1980 bracht twee nieuwe vrijwilligers naar de molen,

Bart Bosma en Herman Schippers. Hoewel ze nog in opleiding zijn helpen ze toch al mee op de molen. De sfeer bevalt hun erg goed en het is een goede aanvulling voor hun cursus.

Zo zijn er nu vier molenaars op de molen, waardoor een roulatie t.a.v. het open zijn gemakkelijk gehandhaafd kan worden. Meerdere molenaars werden langzamerhand ook wel een noodzaak; de klantenkring werd steeds groter. De mond op mond reclame begon zijn werk te doen en om het groeiend aantal bezoekers te kunnen rondleiden en bedienen zijn minimaal twee molenaars per keer nodig. Langzamerhand stegen de verkopen en die liggen nu gemiddeld bij ongeveer 400 kg meel per week. Om aan de vraag naar peulvruchten te kunnen voldoen, werd be-

sloten dat Bart Bosma zich met de inkoop hiervan zou bezighouden. Tevens werd het assortiment uitgebreid, waardoor we nu naast volkorenmeel ook bruine en witte bonen, groene-split- en rozijne erwten, gort van Muda uit Den Andel, pronkers, capucijners, rode- en groene linzen, mosterd, biologisch dynamische rijst en tahin verkopen.

Dit uitgebreide pakket wordt door de klanten op prijs gesteld, gezien de verkopen. De bereiding van het één en ander, of een keer een nieuw idee, bleek echter wel eens een probleem. Daarom werd het idee door Herman Schippers geopperd, om een receptenboekje voor peulvruchten samen te stellen. Daar zouden dan ook de volkoren produkten bij in kunnen komen.

Hoofdmulder Harm van Huis vond het idee uitstekend en zo werden een zestig-tal recepten verzameld. Ook klanten stuurden soms recepten op. Een groot deel van de recepten werd uitgeprobeerd en aan eigen smaak aangepast. Naast de vier molenaars met aanhang, hielpen ook Klaas en Stienke van der Wal.

Eind februari is er over de recepten vergaderd en besloten welke we uiteindelijk gaan bundelen.

De Stichting 'Molen de Meeuw' zou eventueel nog bezwaar kunnen maken in verband met de kosten, maar gezien de opbrengst die de verkoop van meel en peulvruchten oplevert, zal er wel geen bezwaar gemaakt worden.

Een receptenboekje heeft een tweetal voordelen:

1. het wordt verkocht met winst,
2. de verkoop van peulvruchten stijgt.

Over de gehele lijn stijgt ons bezoekersaantal, onze kopers en onze omzet, drie dingen waarmee elke molen gebaat zal zijn. Misschien een idee voor andere molenaars?

Eventuele vragen worden graag beantwoord op zaterdag op de molen 'De Meeuw' van Garnwerd.

De molenaars van Garnwerd,

Harm van Huis (1e molenaar)

Harm Hilberdink (molenaar)

Bart Bosma (,, in opleiding)

Namens deze: Herman Schippers (,, ,)

Molenaar D. Bos vertelt

In deze rubriek laten we in elk volgend nummer van 'De Zelf-zwichter' een andere molenaar aan het woord, die over z'n belevenissen op molengebied vertelt.

Om de rij te openen, is de keuze gevallen op de heer D. Bos uit Bellingwolde, die aldaar de opleiding van vrijwillig molenaars verzorgt. Uw redacteur heeft bij hem het grootste deel van z'n opleiding tot vrijwillig molenaar mogen ontvangen, zodat de keuze in dit geval nogal voor de hand lag.

Hier volgt dan het verhaal van de heer Bos.

Als jongen van zeven jaar was ik al zeer geïnteresseerd in molens.

Dat ligt ook wel voor de hand, als je hele familie vanaf m'n grootvader, molenaar was. Zelf had ik toen al een spinnekop-tuinmolen met 2,80 meter vlucht, met echte tandwielen (alles zelf door m'n vader gemaakt), die een pepermolen (een soort grote koffiemolen) aandreef, met ook een door de molen aangedreven zeperij met buiszijde, zodat ik ook mooi tarwemeel kon maken. Zo werd het vak me met de paplepel ingegeven.

Vaak was ik 's zaterdags te vinden op de molen, die een kilometer van ons huis stond. Ik kende daarom het klappen van de zweep al een beetje.

Ik had op elf en half-jarige leeftijd de lagere school doorlopen en zou graag direct molenaar zijn geworden, maar dat was er natuurlijk niet bij, ik moest eerst naar de U.L.O., waar ik het drie jaar vol heb gehouden, maar ik was er toen z' zat van, dat het met het leren wel schoon gebeurd was.

Ik wilde zelf dan ook nog steeds molenaar worden, daarom vroeg ik mijn vader voor mij een plaats te zoeken op een molen vlak bij ons (de molen van Steenblock).

De molen van Steenblock, ongeveer 1930

Dit lukte snel, daar de molenaar m'n vader goed kende en de andere knecht op dat moment ziek was. Zo kon ik dan mijn loopbaan als molenaarsknecht beginnen.

Toen maakten we eens het volgende mee.

Het was begin augustus, de hele dag hadden we bijna geen wind gehad en het was erg warm. Dan zit er ook helemaal geen kracht in de wind en we konden weinig beginnen.

Die dag (het was een vrijdag) begon als de vorige dagen met warme, zachte zuid-oostenwind. We konden ongeveer 3 hl. per uur malen, zodat we steeds meer achterstand kregen.

Dat kun je niet gebruiken als je een zeer drukke molen hebt.

We hadden een 35 pk diesel-motor als hulpkracht, maar het inschakelen daarvan kostte geld, daarom werd daarmee steeds tot het laatst gewacht.

Aangezien het die dag weer een achterstand zou worden, werd door de molenaar besloten, om na de middag toch met de motor te gaan malen.

Zo gezegd en gedaan, de motor liep prachtig; het was een liggende benzine diesel-motor. De motor trok een steen van 1,50 m, zodat er flink mee gemalen kon worden. Alles liep als gesmeerd, maar op een zeker moment maakte hij een soort stappend geluid en viel zijn trekkracht weg. We doken beide tegelijk (molenaar en ik) de machinekamer in en constateerden dat het drijfstanglager het had begeven.

Ik kon wel aan de baas vernemen, dat dit niet te best was met

zo'n achterstand en windstil weer.

Zo'n lager bestaat uit twee halve schalen, met aan de binnenkant wit metaal; dit was weggeslagen en moest opnieuw bijgieten en gedraaid worden en dus terug naar de fabriek. Dit kon wel vier of vijf dagen duren. Want het ging toen nog niet zo snel als tegenwoordig, met al die auto's, die waren er toen nog niet zo veel.

Daar zaten we dan: windstil weer en een kapotte motor.

De baas was onrustig en liep heen en weer en keek naar de lucht; de situatie zat hem duidelijk niet lekker.

Plotseling kwam er zeer snel een onweersbui op zetten. De eerste bui kregen we om ongeveer vier à vijf uur, noodweer met een windhoos, die een stuk verderop een watermolen het hekwerk met kleppen deed verliezen van de bovenste wiek.

Daarna werd het weer doodstil en drukkend weer.

Totdat er weer buien op kwamen zetten, die om ons heen gingen maar waar wij wind van kregen en daar moesten we dan ook gebruik van maken.

Op de zeilroede legden we twee halve zeilen, op de andere wiek hadden we kleppen, zodat er wel wat te regelen viel als de wind plotseling sterker mocht worden. We hebben de hele nacht gedraaid de baas boven op de steenzolder, die gelijk met de stelling was, en ik een zolder lager, op de maaizolder.

Iedere keer als het onweer erger werd, schrok ik me bijna een aap, als het zo weerlichtte. Op een zeker moment werd het zo erg, dat de molenaarsvrouw naar boven kwam en haar man vroeg, of hij eigenlijk wel goed bij z'n hoofd was, want zo'n noodweer te gaan draaien.

Als antwoord kreeg ze, dat hij het wel zou regelen en dat er geen andere mogelijkheid was.

We hebben de hele nacht tot zes uur 's morgens gemalen, waarna ik naar huis mocht.

De wind ging ruimen naar Noordwest en windkracht 8 en de zeilen werden geklampt, waarna ik afreisde naar huis.

Meestal wordt het weer wat later 's zomers toren zonsopkomst en streeks vier à vijf uur.

M'n vader was steeds gaan kijken en als het zo weerlichtte, kon hij zien, dat we nog draaiden.

Hij zei later tegen me, dat het bijna onverantwoord was geweest.

We hadden in die onvergetelijke nacht ongeveer 70 hl. gemalen, tot grote tevredenheid van de baas. Als jongen van 15 jaar is het voor mij een onvergetelijke nacht geworden en ik denk er nog vaak aan terug, hoe bang ik was als het zo weerlichtte en donderde.

Maar 's zaterdags maakte de baas het weer goed, door mijn portemonnee wat meer te spekken. Zo zie je maar, wat er in die tijd van molens en molenaars verlangd werd.

Het ging steeds zo, aan zwichten werd niet gauw gedacht, de molen werd gewoon wat zwaarder belast, door een steen of een pelsteen bij te zetten.

We hadden twee maalstenen met een middellijn van 1,50m, (volle steen) en één kleinere met een middellijn van 1,20 m, die mees al gebruikt werd bij minder wind.

Er waren ook twee pelstenen aanwezig, want er moest nog veel worden gepeld voor de boeren uit de omgeving, die veel dienstboden en knechten hadden. Er werd veel gortepap gegeten want het waren merendeels veeboeren en er werd natuurlijk door hen gekarnd.

Ik ben daar drie jaar geweest,

waarna ik mijn gezellen-examen heb gedaan , met zeer goede cijfers. Ik ben daarna nog op verscheidene molens geweest in Duisland, o.a. bij Sterenborg van Stapelmoor (de vader van Sterenborg uit Weende, die de molen verkocht naar Nijeveen).

Bij mijn eerste baas heb ik nog vrij veel 's nachts moeten malen. Dat is een hele gewaarwording, zo'n eerste keer , vooral, als je een jongen van vijftien jaar bent. Je krijgt echt de kriebels als zo tegen tien- elf uur alle lampen uit zijn en de mensen slapen en je bent zo heel alleen in' zo'n grote molen aan het werk, met alle verantwoording. Dat werd vroeger allemaal van molenaar en molen verwacht.

Later in Nederland heb ik gewerkt met zelfzwichting op alle vier einden, dat was wel een stuk gemakkelijker. Deze molens stonden te Siddeburen, Noordbroek en Winschoten.

Zo, dat was dan het verhaal van een molenaar, thans instructeur en je ziet, dat wat tegenwoordig met molens gedaan wordt, maar eigenlijk een beetje spelen is. Korenmolenaars hadden het vroeger niet gemakkelijk. Een korenmolenaar moest bijvb. veel meer vakkennis hebben dan een watermolenaar.

De baas zei altijd: "Bij een watermolen wordt de kar nooit leeg en de zak nooit vol!"

Dat was het dan, misschien tot een volgende keer.

D. Bos, Bellingwolde.

Stichting Groninger molenvrienden

GRONINGEN 9700 AE
POSTBUS 213
GIRO N° 3866034

Jaarverslag 1980

Statuten

Het bestuur besloot tot wijziging van de statuten. De belangrijkste wijziging geeft de Vereniging de bevoegdheid drie leden in het bestuur te benoemen en ook diezelfde leden te ontslaan.

Oorspronkelijk bestond het Stichtingsbestuur louter uit bestuursleden van de Vereniging. De statutenwijziging

maakt beperking hiervan mogelijk, ten gunste van een grotere zelfstandigheid van de Stichting. In de jaarvergadering van de Vereniging van 26 februari 1980 werden de wijzigingen van de statuten bekend gemaakt.

Bestuurssamenstelling

De heer J.F. Walstra maakte op 18 september 1980 bekend, zich te willen terugtrekken uit het stichtingsbestuur. Ook de heer J. Stuiver is uit het bestuur getreden. Wel blijft het mogelijk bij hem adviezen in te winnen vanuit zijn functie bij de afdeling welzijnszaken van de provinciale griffie. Toegetreden

als lid van het bestuur is de heer W.O. Bakker uit Harkstede, als vertegenwoordiger van de Slochter Molenstichting. De bestuurs-samenstelling van de Stichting Groninger Molenvrienden is nu als volgt:

T. de Jong te Hoogkerk, voorzitter;
B. Jongsma te Groningen, 1-ste secretaris;
L.H. Brink te Haren, 2-de secretaris;
J. van Dijk te Groningen, penningmeester;
B. Dijk te Aduard, technisch adviseur
en W.O. Bakker te Harkstede, als vertegenwoordiger van de Slochter Molenstichting.

Het vervullen van de bestuursfuncties vraagt een toenemende inspanning wegens toenemende activiteiten. De secretaris had voor het behandelen van molenzaken (secretariaat Provinciale Groninger Molencommissie, bestuurslid of adviseur van alle molenstichtingen in deze provincie) een halve dag ter beschikking; de andere helft was voor het volbrengen van secretariaatswerkzaamheden bij de Provinciale Planologische Dienst. Bij brief van 8 september 1980 maakten Gedeputeerde Staten onder meer aan onze Stichting bekend, dat de heer Jongsma voor het behandelen van molenzaken nagenoeg een volledige dagtaak ter beschikking heeft gekregen.

Ons stichtingsbestuur houdt nog in beraad of voor de financiële administratie gesalarieerde bijstand zal worden aangetrokken.

Financiële steun

Voor het jaar 1980 kende het provinciaal bestuur van Groningen een subsidie toe van f 15.000,- die tegen het einde van het jaar werd uitbetaald.

Veel tijdiger was de toewijzing voor 1981. Op 18 november 1980 namen de Provinciale Staten de voordracht van Gedeputeerde Staten aan, waarbij voor het jaar 1981 een exploitatiesubsidie werd toegekend van f 32.500,-, waarmee ruimte wordt geboden voor de toereming van ons molenbezit en onze activiteiten. Het wordt binnen de begroting nu ook mogelijk in voorkomende gevallen hulp te bieden aan de plaatselijk werkende molenstichtingen, te weten de Slochter Molenstichting, de Molenstichting Hunsingo & Omstreken, de Garnwerder Molenstichting en de Molenstichting Oldambt. De hulp zal zijn gericht op het directe molenbelang, bijv. een restauratie of een herstel mogelijk maken of een bedreiging afwenden. Deze hulp, die zich niet beperkt tot stichtingsmolens, kan ook bestaan in een actief optreden van de door de Vereniging van Vrienden gevormde Onderhoudsploeg.

De provincie is onze belangrijkste steun, doch niet de enige. De meeste Groninger gemeenten verstrekken ook een jaarlijkse bijdrage, terwijl ook de Vereniging van Vrienden bereid blijkt onze financiën te versterken.

Samenwerking met de plaatselijke molenstichtingen

In de toelichting op de in de vorige paragraaf bedoelde voordracht wordt ruime aandacht geschonken aan 'de overkoepelende functie'. Bedoeld wordt daarmee de steun, die ook in de vorige paragraaf reeds is toegelicht. Met een ruime verbetering van de provinciale subsidie voor 1981 wordt deze zaak actueel.

Wij hadden echter de gelegenheid het bedoelde functioneren voor te bereiden.

Reeds in het voorgaande jaarverslag werd aangekondigd, dat wij de plaatselijk werkende stichtingen zouden uitnodigen voor rechtstreekse gedachtenwisselingen. Inmiddels hebben op één na de stichtingen een gestructureerde band met ons gekregen; de Slochter Molenstichting zelfs, door het leveren van een nieuw bestuurslid, de heer W.O. Bakker.

In goede eensgezindheid is het bestuur begonnen met het ontwikkelen van een model voor 'de overkoepelende functie'.

Verhouding met de Provinciale Groninger Molencommissie

De band met de Provinciale Groninger Molencommissie is indertijd gelegd door de secretaris van die commissie in ons bestuur te doen opnemen, terwijl omgekeerd de voorzitter van onze Stichting lid is van de Provinciale Groninger Molencommissie. Een minderheid in de Molencommissie bleek van opvatting te zijn dat de provincie haar subsidiebeleid over de bestaande molenstichtingen had moeten spreiden.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

De subsidieverlening heeft ook tot strekking de opleiding van vrijwillig molenaars te steunen. De opleiding in Groningen heeft landelijk een goede naam. Onze stichting bepaalde de bijdrage in de kosten van de opleiding op f 50,- per leerling per jaar, te voldoen aan de penningmeester. Overigens liggen de uitvoerende werkzaamheden van de opleiding bij de vereniging.

De Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens

Het is niet nodig de innige band met deze vereniging, die in 1980 een ledental van meer dan 500 kreeg, nader toe te lichten. Wel kan worden toegelicht hoe de activiteiten van de vereniging en de stichting zijn verdeeld.

De vereniging houdt zich bezig met de propaganda voor de molens en het onderhouden van de band met de leden, waaronder de vrijwillig molenaars. Hieronder valt onder meer: het houden van een molenstand op tentoonstellingen en beurzen, het meewerken aan het uitkomen van fotoseries van de Groninger molens, het geven van 'molenavonden' aan andere verenigingen of groepen, het verspreiden van de lesbrief Molens moeten Malen (een zeer geslaagd produkt van een der bestuursleden), excursies, meewerken aan het welslagen van Nationale Molendag, enz.

In 1980 kwam de Vereniging in het bezit van een film van de verplaatsing en restauratie van de Krimstermolen te Zuidwolde. De film werd in haar opdracht door een van de leden gemaakt. De Zelfzwichter, het mededelingenorgaan van zowel de vereniging als de stichting, verscheen in 1980 vier keer, waarvan één keer in de vorm van een dubbelnummer.

De stichting richt haar activiteiten meer rechtstreeks op het welzijn van de molens, soms ook molenaarswoningen bij de watermolens. Dit blijkt nader in de volgende paragraaf, waarbij ook onze contacten met gemeentebesturen en andere moleneigenaren verduidelijkt worden.

De nummers voor de molens (om aan te duiden om welke molens het gaat) zijn dezelfde als die van het Groninger Molenboek.

2. Koren- en pelmolen te Wetsinge

Voor deze molen werd tegen het eind van het jaar een sloopvergunning aangevraagd. Het bestuur besloot zich met de eigenaars te verstaan.

18. Korenmolen te Spijk

Om erger te voorkomen ging de stichting herstel van de rietbekleding financieren. Ook gingen wij deze molen voorzien van een nieuwe vangbalk.

20. Houtzaagmolen van Bovenrijge

In de loop van het jaar versterkte onze hoop dat herbouw op de beoogde plaats in de nabije toekomst zal kunnen plaatsvinden.

27. Houtzaagmolen Fram te Woltersum

Onze stichting was op de feestelijke openingsdag van deze molen (3 mei 1980) vertegenwoordigd.

32.en 34. De Lelie te Eenrum en De Vier Winden te Pieterburen

Het gemeentebestuur nodigde ons uit voor een bespreking over de mogelijkheid tot het overnemen in eigendom van deze beide dorpskorenmolens. Het gesprek had een zeer positief verloop.

43. Korenmolen van Grijskerk

Op verzoek en in samenwerking met de gemeente inspecteerden wij de molen om aan te geven welke verbeteringen de molen moet ondergaan om een goede maalvaardigheid te bereiken.

60. Grote Geert te Kantens

Onze stichting was op de feestelijke openingsdag (4 oktober 1980) van deze korenmolen vertegenwoordigd.

66. De Zwaluw te Zuurdijk

Deze korenmolen is eigendom van de Vereniging De Hollandsche Molen en wordt door ons beheerd. De molen is geregeld in bedrijf. De dorpsgemeenschap bood een elektrische verlichting in de molen aan.

87. Wilhelmina te Noorderhoogebrug

Met de Molenstichting Hunsingo & Omstreken is schriftelijk een overleg geopend over het toekomstige functioneren van deze korenmolen.

121. De Liefde te Uithuizer

Ten behoeve van de toekomstige restauratie bemiddelden wij tussen de particuliere eigenaar van deze korenmolen en de gemeente Hefshuizen.

122. Goliath in de Eemspolder

Op 19 september 1980 heeft de stichting de molenaarswoning bij deze watermolen aangekocht voor f 1,- k.k. van het Waterschap

Hunsingo. Met medewerking van de onderhoudsploeg werden verbeteringen en beveiligingen (tegen verder vandalisme) uitgevoerd. Ook de waterleiding werd weer aangesloten. Twee plaatselijke vrijwillig molenaars verzorgen nu verder de woning en de molen. Omtrent het overnemen van de molen werd mondeling en schriftelijk overleg met het gemeentebestuur van Hefshuizen gevoerd. Dit punt wordt weer opgenomen na een klein herstel aan de molen.

123. De Onderneming te Vierhuizen

De achterstand in het onderhoud van onze lesmolen werd en wordt verder ingelopen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de financiële regeling Klein Herstel aan Monumenten.

126. Standerdmolen te Ter Haar

Van de zijde van de eigenaresse, de gemeente Groningen, werd er blijk van gegeven dat aan het overdragen van deze molen aan onze stichting wordt gedacht. Op verzoek hebben wij een schriftelijke toelichting op de mogelijkheden gegeven.

141. Molen van de Zwakkenburger- en Ellersvelderpolder en 44. de molen van de Westerhornerpolder

Met het waterschap hebben wij overleg gevoerd over het mogelijk weer in functie brengen van deze watermolens, waarbij gedacht wordt aan een reserve-bemalingsfunctie met een gecombineerde aandrijving (windkracht / motorische aandrijving).

Bestuursvergaderingen

In het verslagjaar hield het bestuur zijn 16-de tot en met 23-ste vergadering. Deze acht vergaderingen werden gehouden in De Loods te Hoogkerk.

De vergaderingen kenmerkten zich door een goede harmonie met het besef dat voor het behartigen van molenbelangen een gestadige inzet nodig is.

De 1-ste secretaris,

Statutenwijzigingen

De oude statuten werden ter goedkeuring aangeboden in de ledenvergadering van de Vereniging van Vrienden van de Groninger molens op 27 okt. 1972.

Die statuten werden - samen met de agenda voor de genoemde ledenvergadering - opgenomen in De Zelfzwichter nr. 11 van december 1978. Op de jaarvergadering van 26 februari 1980 werden opnieuw enige wijzigingen goedgekeurd.

De jongste wijziging zal waarschijnlijk de laatste zijn, waarmee we U lastig vallen. (Zie art. 19)

Er volgt nu een overzicht van de wijzigingen.

Artikel 1 t/m 7 zijn ongewijzigd.

Artikel 8, luidende:

'Het algemeen bestuur vertegenwoordigt de stichting in en buiten rechte, doch kan handelingen opdragen aan het dagelijks bestuur. Deze opdrachten moeten steeds in de notulen worden vermeld',
te wijzigen in die zin, dat het dagelijks bestuur de stichting de stichting vertegenwoordigt.

Artikel 9 t/m 12 zijn ongewijzigd.

Artikel 13, luidende:

'De secretaris notuleert alle vergaderingen of laat dit namens hem doen. Tevens beheert hij alle correspondentie en archiefstukken en zorgt voor de correspondentie namens de vereniging,'
te wijzigen door het woord 'vereniging' te vervangen door 'stichting'.

Artikel 14, luidende:

'De penningmeester beheert de gelden van de stichting en geeft hiervan jaarlijks een overzicht. Hij dient een te benoemen kascommissie inzage in alle bescheiden te geven. De kascommissie doet bij het indienen van de jaarrekening door de penningmeester verslag van haar bevindingen',
aan te vullen door achter het woord 'kascommissie' toe te voegen 'of een door het bestuur aan te wijzen accountant'. Hieruit vloeit voort, dat aan het eind van het artikel moet worden geschreven: 'van zijn of haar bevindingen'.
De laatste zin van artikel 14: 'Wanneer de vergadering van het algemeen bestuur de jaarrekening heeft goedgekeurd is de penningmeester gedéchargeerd', blijft ongewijzigd.

Artikel 15, luidende:

'De penningmeester mag niet over grotere bedragen beschikken dan door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Voor grotere bedragen is mede de handtekening van de voorzitter of de secretaris vereist',
vervalt.

Door het vervallen van dit artikel wordt de nummering van de volgende artikelen aangepast. Van die volgende artikelen wordt er nog één gewijzigd:

Artikel 19 oude nummering, luidende:

'De statuten kunnen alleen gewijzigd worden wanneer er besluitvorming plaatsvindt als genoemd in artikel 18 en dit besluit daarna wordt goedgekeurd door het bestuur van de Vereniging 'Vrienden van de Groninger Molens',
in te korten door het schrappen van de woorden 'en dit besluit daarna goedgekeurd wordt door het bestuur van de Vereniging 'Vrienden van de Groninger Molens'.

Deze statuten-wijzigingen werden op de vergadering goedgekeurd. De nieuwe redactie van de statuten volgt hierna.

(Zie de volgende bladzijde)

Statuten van de stichting

STATUTEN VAN DE STICHTING GRONINGER MOLENVRIENDEN
zoals deze zijn gewijzigd in de jaarvergadering van de Vereniging van vrienden van de Groninger Molens op 26 februari 1981.

NAAM EN VESTIGING:

Artikel 1. De stichting draagt de naam: Stichting Groninger Molenvrienden, en is gevestigd te Groningen.

DOEL:

Artikel 2. De stichting stelt zich ten doel molens, die met verval worden bedreigd, aan te kopen of om niet te aanvaarden en deze met alle mogelijke wettelijke middelen weer maalvaardig te (doen) maken of wanneer de mogelijkheid hiervoor ontbreken deze molen(s) te conserveren en op later tijdstip maalvaardig te doen maken.

Vervolgens om op te treden in het belang van de onderhoudstoestand en de maalvaardigheid van Groninger molens die niet tot haar bezit behoren, zo nodig door deze in beheer te nemen.

VERMOGEN:

Artikel 3. Het vermogen van de stichting zal gevormd worden door:

- a). het stichtingskapitaal;
- b). subsidies en donaties;
- c). hetgeen de stichting door erfstelling, legaat, schenking of op enigerlei andere wijze verkrijgt.

ALGEMEEN BESTUUR:

Artikel 4.

Lid 1. De stichting wordt beheerd door een algemeen bestuur bestaande uit een voorzitter, een eerste secretaris, een tweede secretaris, een penningmeester en andere leden.

Het algemeen bestuur bestaat uit tenminste zeven leden.

Lid 2. De voorzitter, de eerste- en tweede secretaris worden door het algemeen bestuur uit haar leden gekozen.

Lid 3. De functie van eerste secretaris en penningmeester kunnen in één persoon worden verenigd.

Artikel 5. Leden van het algemeen bestuur worden benoemd door:

- a). De vereniging van Vrienden van de Groninger Molens, maximaal drie leden;
- b). Gedeputeerde Staten van Groningen, één lid;
- c). De Rijksdienst voor de Monumentenzorg, één lid;
- d). De provinciale Groninger Molencommissie, één lid;
- e). Regionale, binnen de provincie Groningen werkende molens- stichtingen of verenigingen met vergelijkbare doelstellingen, in totaal maximaal drie leden.

Artikel 6. Het algemeen bestuur kan zich uitbreiden door andere colleges en instellingen uit te nodigen een lid, respectievelijk leden in het bestuur te benoemen, dan wel door belangstellende derden uit te nodigen als lid in het algemeen bestuur zitting te nemen.

Artikel 7. Het algemeen bestuur kan ten alle tijde een bestuurslid schorsen, ontslaan of vervangen, indien van toepassing na overleg met de instantie die het betrokken lid heeft benoemd. De in dit artikel bedoelde beslissingen kunnen uitsluitend geschieden met een meerderheid van stemmen van tenminste twee/derde van het aantal zittende bestuursleden.

Artikel 8. Het dagelijks bestuur vertegenwoordigt de stichting in en buiten rechte.

Artikel 9.

Lid 1. Het algemeen bestuur is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen.

Lid 2. Het algemeen bestuur is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde verbindt, mits het besluit daartoe wordt genomen met algemene stemmen in een vergadering waarin alle bestuurders aanwezig of door een schriftelijke gevolmachtigde vertegenwoordigd zijn.

DAGELIJKS BESTUUR:

Artikel 10. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, de eerste secretaris en de penningmeester, eventueel aangevuld met een door het algemeen bestuur aan te wijzen deskundige op molengebied.

Artikel 11. Het algemeen bestuur kan één of meer leden van het dagelijks bestuur met een opdracht belasten. Deze opdrachten dienen behoorlijk genotuleerd te worden.

TAAK VAN DE VOORZITTER

Artikel 12. De voorzitter leidt de vergaderingen.

TAAK VAN DE SECRETARIS

Artikel 13. De secretaris notuleert alle vergaderingen of laat dit namens hem doen. Tevens beheert hij alle correspondentie en archiefstukken en zorgt voor de correspondentie namens de stichting.

TAAK VAN DE PENNINGMEESTER

Artikel 14. De penningmeester beheert de gelden van de stichting en geeft hiervan jaarlijks een overzicht. Hij dient een te benoemen kascommissie of een door het bestuur aan te wijzen accountant inzage in alle bescheiden te geven. De kascommissie doet bij het indienen van de jaarrekening door de penningmeester verslag van haar of zijn bevindingen. Wanneer de vergadering van het algemeen bestuur de jaarrekening heeft goedgekeurd is de penningmeester gedéchargeerd.

BESTUURSVERGADERINGEN

Artikel 15. Het algemeen bestuur vergadert minimaal twee maal per jaar.

Artikel 16. De leden van het algemeen bestuur worden steeds benoemd voor een periode van twee jaar en zijn direkt herkiezbaar. Het eerste jaar treden af de voorzitter, de penningmeester en de helft van de overige leden, het tweede jaar de secretaris en de andere helft van de overige leden.

Bij tussentijdse benoemingen treedt men af, wanneer diegene waarvoor men is benoemd, had moeten aftreden.

Artikel 17. Wanneer twee/derde van het aantal benoemde leden aanwezig is kan het algemeen bestuur steeds tot besluitvorming komen mits twee/derde van de aanwezige leden met dit besluit instemmen. Zijn er minder dan twee/derde van het benoemde aantal leden aanwezig of heeft men niet tot besluitvorming kunnen komen, dan wordt een tweede vergadering uitgeschreven waar het besluit aangenomen kan worden, wanneer de helft plus één van de aanwezigen hiermede akkoord gaat. Deze tweede vergade-

ring dient ten minste tien dagen van tevoren aan de leden medegedeeld te worden.

STATUTENWIJZIGING:

Artikel 13. De statuten kunnen alleen gewijzigd worden wanneer er besluitvorming plaatsvindt als genoemd in artikel 17.

ONTBINDING

Artikel 19. Liquidatie van de stichting geschiedt als in artikel 18. De eigendommen dienen aan de vereniging 'Vrienden van de Groninger Molens' aangeboden te worden opdat deze de bestemming bepalen.

HUISHOUDLIJK REGLEMENT

Artikel 20. Het algemeen bestuur dient een huishoudelijk reglement op te stellen, zij is tevens tot wijzigingen van dit reglement bevoegd.

SLOTBEPALING

Artikel 21. In alle gevallen waarin deze statuten niet voorzien, beslist het algemeen bestuur.

Bakker | molenaar Koning uit Peize

Peize is een interessant dorp, dat zeker niet in de laatste plaats door de molen van bakker/molenaar Koning.

Er had vroeger aleens een standermolen in Peize gestaan, die later naar de tweede Exloërmond gegaan is en vandaar in 1869 naar Mussel. Deze stond tweehonderd meter ten zuid-westen van de kerk aan de Roderweg z.z. Hij is later vervangen door een achtkante bovenkruier met stelling, gedekt met riet op achtkant en kap.

Deze molen was van F. Ebbinge, later van J.K. Meekma. Helaas brandde de molen in 1916 af.

Op de plek van de tegenwoordige molen stond eerder ook al een molen, nl. een achtkante bovenkruier, een koren- en oliemolen van Floris Staal, die afbrandde op 7 januari 1881.

De molen is herbouwd met de oude oliemolen van Hofman uit Enumatil in ongeveer 1900 door molenmaker C. Bremer.

De molen werd toen ingericht met twee koppels stenen.

De eigenaar in die tijd was Bron Mulder, die eerst een molen in Eelde had gehad. Sinds 1936 de Coöp. Zuivelfabriek en Graanmaalderij 'De Goede Verwachting'.

In 1936 is de molen uitgerust met Dekker-roeden ook aangebracht door molenbouwer Bremer. Ook is er toen een elevator in aangebracht. Enige jaren geleden, tijdens de restauratie hebben enige bestuursleden van onze vereniging op uitnodiging een bezoekje aan de molen gebracht, waarbij allerlei gebreken werden geconstateerd en dhr. Luinge, toen raadslid, dit in de raad heeft gebracht en tevens heeft geijverd voor het opnieuw aanbrengen van zelfwichting, zoals dit vroeger ook op de molen had gezeten. In die tijd was er echter nog niets over bekend, dat de molen nog ooit eens weer in gebruik zou komen. De kosten van zelfwichting waren nogal hoog en omdat de molen waarschijnlijk niet meer echt productie zou gaan draaien, had ook dhr. Koning erop gewezen, dat hekwerk minder onderhoud zou vergen. Dhr. Heijdra van monumentenzorg was in die tijd ook nogal een voorstander van hekwerk en het feest ging dus niet door, ondanks het aandringen van dhr. Luinge.

de molen omstreeks 1900 bij
het hijsen van de as

Toen de molen gerestaureerd was en er zeilen waren, waren de molenmakers ondertussen bij Bakker Koning ook kind aan huis geworden. Ze vonden, dat nu de molen gerestaureerd was er eigenlijk ook best weer eens mee gemalen kon worden. Bakker Koning heeft toen een paar zakjes tarwe gehaald, die vermalen en er brood van getakken.

Dhr. Koning zag het na dit eerste experiment wel zitten. Bovendien was het net de tijd, dat, zoals hij zegt, het publiek wat voedingsbewuster werd en ging vragen om volkorenbrood.

Koning is toen gaan overleggen met de gemeente, over hoe de molen weer wat in gebruik kon worden genomen. Dhr. Schokker en dhr. Koning hebben toen overlegd over het malen met, en het billen van de stenen. Uit die tijd, toen hij nog maar pas begon,

heeft Koning volgens zijn zeggen een heel belangrijk ding geleerd, nl. dat je met molenaars nooit moet discussiëren over het billen (het scherpen) van de steen, want daarover heeft zo ongeveer elke molenaar z'n eigen mening. Bovendien vindt hij zichzelf eigenlijk geen echte 'molengek'. Wel heeft hij in de loop van de jaren zolangzamerhand heel wat oude beroepsmolenaars als vriend of kennis gekregen, zoals bijvoorbeeld de heer Brasser uit Zeeland. Zo'n twee jaar geleden veranderde z'n inzicht op het gebied van de zelfzwichting en is hij weer naar de heer Luinge gegaan, die ondertussen wethouder was geworden, om nog eens over het evt. aanbrengen van zelfzwichting te gaan praten. Toen ging het wel door en molenmaker Doornbosch heeft dit toen aangebracht. De relatie met de eigenaar, de gemeente, is tegenwoordig erg goed en er wordt regelmatig goed overleg gepleegd. 'Als je nog zaken met een molen doen kan, kun je ook de exploitatiekosten wel aardig opbrengen,' aldus de heer Koning, 'maar het is wel zo, dat als je er de kost mee zou moeten verdienen, je wel moeilijk zou komen te zitten'. Voor hem ligt de situatie duidelijk anders, als bij de gewone molenaar. Hij koopt tarwe, dat uiteindelijk verkocht wordt als brood en het tussenliggende stuk is natuurlijk heel belangrijk.

Molenaar Koning en dhr. De Jong in de molen

In de samenstelling van het meel zit nog behoorlijk veel onderscheid. In het begin heeft de heer Koning het meel ook nog zelf gebuild (er is een buil aanwezig) maar dat ging niet zo van een leien dakje, omdat de klanten het wit van de molen niet wit genoeg vonden. Het is waar, dat dit brood er iets grauwer van kleur uitziet, als het wit van de fabriek. Daar-entegen is het meestal wel veel lekkerder.

Bakker Koning kan met Nederlandse tarwe, met gebruik van eiwitpoeder (ook een tarweproduct) best goed brood bakken en het is dus niet zo, wat wel eens beweerd wordt, dat dit geenszins mogelijk is. Hij maalt op het ogenblik dan ook alleen maar inlandse tarwe. Het zgn. 'gluten-voormend vermogen' van buitenlandse tarwe is hoger als van de inlandse, door klimatologische

omstandigheden, maar ook door het overvloedige gebruik van kunstmeststoffen door de Nederlandse boeren. In het malen met de molen gaat toch nog erg veel tijd zitten en naarmate je ouder wordt, gaat het steeds moeilijker, aldus de heer Koning, die nu vijftig is. Een volwaardige hulp is toch nog eigenlijk te duur voor hem. Een parttimer biedt eigenlijk ook geen oplossing, omdat de wind nu eenmaal niet te bestellen is met de parttimer. Bovendien zijn er niet zo gek veel vrijwilligers te vinden voor dit werk: slecht weer en vloeren aanvegen hoort er nu eenmaal ook bij en dat in aanmerking genomen, zijn er volgens de heer Koning niet zó veel die overblijven. Rolf Wassens, een vrijwilliger en nu molenaar, die het grootste gedeelte van z'n opleiding op de molen van Peize gehad heeft, wordt door de heer Koning nog even aangehaald als zijnde een voorbeeld van een wel uit het goede hout gesneden molenliefhebber en zo weet hij nog wel een paar op te noemen. Helaas taalt z'n zoon niet naar de molen, zodat er eigenlijk geen opvolger is.

Wat betreft het builen (zeven van het meel) heeft de heer Koning nog een paar opmerkingen aangaande de manier van malen. De tarwe moet eigenlijk eerst geplet worden, dan goed fijn gemalen met een flinke grove zemel, zodat je niet te veel 'stip' hebt. De zemel moet natuurlijk ook zoveel mogelijk vrij van het meellichaam komen. En z'n wensen betreffende de toekomst? Er zou eventueel nog iets verbeterd kunnen worden aan de windbelemmering van de molen, gevormd door enkele hoge bomen in de nabije omtrek. Tevens misschien nog aan de voorzomers van de molen (voorkant van de wiek), dan trekt de molen wat beter.

Voor onze lezers, die geïnteresseerd zijn in produkten, die bakker/molenaar Koning met de molen maakt, en die misschien eens een bezoekje aan hem zouden willen brengen, of iets van hem willen kopen, volgt hier een lijstje. Dhr. Koning maakt o.a. volkoren tarwemeel fijn en grof, gebroken tarwe, tarwebloem, tarwezemelen, tarwegriesmeel, biologisch tarwemeel, volkoren roggemeel en gebroken rogge.

Fiscale aftrek molenonderhoud

Het volgende stuk is overgenomen uit 'Heemschut' van november, nr. 11/12, 1980, omdat het wellicht van belang kan zijn voor moleneigenaren. Het gaat hier met name om molen 'De Hoop', uit Garsthuizen, waarover U in de vorige Zelfzwichter ook al iets kon lezen.

'De eigenaar van een boerderij, de korenmolen 'De Hoop' en een losstaande bijschuur te Garsthuizen, heeft met succes bij het gerechtshof te Leeuwarden bezwaar aangetekend tegen een beslissing van de inspecteur der directe belastingen te Delfzijl, die geweigerd had het belastbare inkomen van de eigenaar - een arts - te verminderen met een bedrag van f 1825,85 zijnde on-

aernoudskosten van de molen. De belastinginspecteur was van oordeel, dat die onderhoudskosten niet aftrekbaar waren. Van belang in deze zaak was, dat boerderij, molen en bijschuur beschermd monument zijn, en dat de arts voor de restauratie subsidie was verleend en dat hij op grond van de subsidievoorwaarden verplicht is tot onderhoud van de molen. Het hof overwoog o.m. dat de arts uit recreatief-, cultureel- en landschappelijk oogpunt doch ook met het oog op dat onderhoud de molen ongeveer twaalf maal per jaar laat draaien, hetgeen veel tijd en deskundigheid vergt, welke deskundigheid de arts zich heeft eigen gemaakt. Voorts overwoog het gerechtshof, dat de eigenaar de molen niet voor zakelijke doeleinden exploiteert en dat de molen een aanhorigheid van de woning (boerderij) is (art. 2 van de Wet op de personele belasting). In zijn overwegingen stelde het hof verder o.m., dat de opstallen kennelijk als zijnde één geheel een beschermd landschapsgezicht vormen en dat de molen bij de woning behoort en in gebruik is. 'waaraan niet afdoet dat de molen niet meer overeenkomstig zijn oorspronkelijke bestemming als korenmolen wordt gebruikt'. Het hof bestreed overigens de mening van de belastinginspecteur, dat de molen daadwerkelijk (mede) gebruikt zou moeten worden voor het wonen in engere zin. Het hof vernietigde op grond van deze en andere overwegingen, de uitspraak van de inspecteur en verminderde opgelegde aanslag in de inkomstenbelasting met het bedrag van de onderhoudskosten. We maken van deze uitspraak melding opdat andere eigenaren van monumenten in vergelijkbare gevallen, er hun voordeel mee zullen kunnen doen. De uitspraak van het gerechtshof te Leeuwarden dateert van 19 oktober 1979.'

Molennieuws

32. De Lelie te Eenrum en 34. De Vier Winden te Pieterburen.

Een goedgestemd en vruchtbaar overleg tussen het gemeentebestuur van Eenrum en ons stichtingsbestuur heeft er toe geleid dat de Raad der gemeente Eenrum op 29 januari 1981 heeft besloten tot overdracht van genoemde molens aan de stichting. De koopsom bedraagt f 1,- kosten verkoper. Verder zijn voorwaarden bepaald, die het onze stichting in principe mogelijk moeten maken de molens te onderhouden. Belangrijk is in dit verband, dat de gemeente voor het onderhoud een bijdrage beschikbaar zal stellen van f 5000,- per molen per jaar. De gemeente ziet duidelijk positieve kanten in het overdragen van de molens aan een stichting. Zij ziet heil in een meer rechtstreekse bemoeïng door een molenstichting, waaruit een intensiever en meer daadwerkelijk onderhoud voortvloeit. Misschien heeft de gemeente onder meer gekeken naar De Onderneming te Vierhuizen, die sinds ons overnemen er wel op vooruit is gegaan. In ieder geval is het stichtingsbestuur ingenomen met het gestelde vertrouwen.

35. Joeswert te Feerwerd.

Deze molen werd in 1978 gerestaureerd. Bij die restauratie behoorde ook het leveren van een koppel kunststenen, aan te drijven door de windkracht (in deze molen staat op de begane grond ook een elektrisch aangedreven maalstoel). Toen de kunststenen werden afgeleverd kwamen ze - zoals achteraf duidelijk is geworden - in ongunstige omstandigheden. Weliswaar werden ze onder in de molen neergelegd, maar in die tijd kwam er nog veel regenwater de molen in. Dat is uiteindelijk fataal gebleken. De bouwdirectie, die de restauratie begeleidde, maakte in die tijd bekend dat ze de stenen slechts onder voorbehoud kon aanvaarden.

Inmiddels is nu weer eens bevestigd: kunststenen kunnen niet tegen vocht, zelfs niet tegen een vochtige omgeving. Aan het begin van dit jaar maakte de ambachtelijke molenaar Rolf Wassens bekend, dat het niet langer ging met de stenen. Het vergruizen werd te erg. De stenen werden afgedankt en de eigenares - de Molenstichting De Meeuw en Joeswert - gaf hieraan bij betrokkenen de nodige bekendheid. Inmiddels kon het bedrijf van Rolf Wassens niet stil worden gelegd. De molenaar kon de hand leggen op een koppel blauwe stenen.

Al het voorgaande is geen opvallend nieuws, maar het uit-
hijzen op 9 februari van de stenen haalde de krant. Rolf Wassens werd hierbij bijgestaan door de ons bekende molenvrienden en bestuursleden De Jong en Dijk. Hierbij werd gebruik gemaakt van een nieuw hijswerktuig, aangekocht door de Stichting Groninger Molenvrienden. Met de eerste steen van ongeveer 900 kg verliep alles naar wens. Maar toen de tweede steen van ongeveer 1250 kg zo'n 3 meter gezakt was, liet de takel een knal klinken en viel de steen naar beneden. Hij viel daarbij door drie molenzolders en versplinterde balken, vloerhout en een trap. Ook raakten een tweetal silo's lek, waardoor ongeveer acht ton graan naar beneden stroomde. De grote opluchting bij dit alles was, dat niemand werd gedeerd. De gevallen steen bleef, wonder boven wonder, onbeschadigd. Inmiddels is erkend dat de fout in de takel heeft gelegen. De verzekering dekt de schade. Uiteraard was voor de molenaar van groot belang, dat de ravage zo snel mogelijk werd overwonnen. Dat gebeurde inderdaad met medewerking van de molenmakerij Bremer zeer vlot. Deze firma bracht ook de nieuwe blauwe stenen op de gewenste plaats.

66. Korenmolen De Zwaluw te Zuurdijk.

Het stukadoorsbedrijf Chr. Elting te Groningen heeft van De Hollandsche Molen opdracht gekregen het metselwerk waterdicht te maken.

97. Korenmolen te Harkstede.

In tegenstelling tot de verwachting kwam het tot nu toe niet tot een opdracht tot herstel van deze molen. Om veiligheidsredenen heeft de Slochter Molenstichting aan de fa. Doornbosch opdracht gegeven tot het naar beneden brengen van de kap en daarvoor in de plaats een noodkap aan te brengen. De Stichting Groninger Molenvrienden heeft aan de Slochter Molenstichting desgevraagd toegezegd de kosten van deze maatregel te willen voorfinancieren.

141. De molen van de Zwakkenburger Polder.

Het zal een moeilijke zaak zijn deze molen voor de toekomst veilig te stellen. Dat bleek wel uit het onderhoud dat ons bestuur onlangs met de voorzitter en de waterbouwkundige van het Waterschap Westerkwartier voerde.

Toch zijn er lichtpunten. Het waterschap wil de molen blijven gebruiken als huisvesting voor het elektrische gemaal. Dit gemaal van een zeer beperkte capaciteit, zal zelfs worden verbeterd, om tegemoet te komen aan klachten over de waterbeheersing. De mogelijkheid, dat het gemaal ook van dienst zou kunnen zijn voor aanliggend poldergebied is onder ogen gezien. Dit houdt de kans in, dat de windmolen een reservebemaalingsfunctie voor zijn rekening zou kunnen nemen.

Al met al redenen om de molen nog niet op te geven, ondanks het feit, dat hij niet op de monumentenlijst staat.

Onze onderhoudsploeg zal - zodra weersomstandigheden dat toelaten - conserveringsmaatregelen treffen.

Over molenverzamelingen

In deze vaste rubriek behandelt de heer C.E. van der Horst recentelijk verschenen publikaties op molengebied.

Aan het einde van het jaar 1980 kwamen wij in het bezit van nog enkele artikelen over molens:

1. Peter E.M. Hammann schreef 'De geschiedenis van de molen De Veer en omgeving'. Het verscheen in het augustus-nummer van het Regionaal-historisch tijdschrift 'Holland' - pag. 203 - 214 - Geill.

Vele jaren lang is de molen De Veer bij Penningsveer onder Haarlem een bouwval geweest, maar volgens de schrijver (een vrijwillig molenaar) zou dan eindelijk eind 1980 de restauratie een feit worden.

Het tijdschrift 'Holland' kan besteld worden door betaling van f 5,- + f 2,50 administratiekosten op postrekeningnummer 3593767 t.n.v. de penningmeester van de Historische Vereniging Holland, afd. verk. publikaties te 's Gravenhage, onder vermelding van het gewenste.

2. In het vorige nummer van 'De Zelfzwichter' schreven wij over het Belgische tijdschrift 'Molenecho's. In de eerste dagen van het nieuwe jaar ontvingen wij jaargang 8 nr. 12.

Hierin wordt een prijsverhoging aangekondigd. In ons vorige nummer gaven wij op dat de abonnementsprijs 250 Bfrs. per jaar zou zijn. Dit wordt nu echter m.i.v. 1981 350 Bfrs. per jaar. Wij verzoeken onze lezers hiermede rekening te houden.

3. Bijna 4 jaar (vanaf maart 1977) verzorg ik nu de rubriek 'Over Molenverzamelingen' voor U in de Zelfzwichter en in al die jaren heb ik nog nooit gewezen op het weekblad 'De Molenaar' een tijdschrift voor de graanverwerkende industrie, maar iedere week uitkomend met tal van berichten of artikelen over onze molens. Het weekblad verschijnt reeds vanaf 1898 en tot na de tweede wereldoorlog werden de molens beschouwd als industriële projecten. Langzamerhand verviel uiteraard die functie en is de redactie zich, wat de molens betrof, bewust gaan richten op de vele molenliefhebbers in ons land. De hoofdmoot van de inhoud van het weekblad is dus nog altijd bestemd voor de vakman molenaar, maar daarnaast kan de liefhebber veel van 'n gading vinden en dan niet alleen tekst, maar ook uitstekend illustratie materiaal.

Het tijdschrift 'De Molenaar' wordt uitgegeven bij Eshuis B.V., Raadhuisstraat 2, 7721 AX Dalfsen, Tel: 05293 - 1122.

De abonnementsprijs voor 1981 is f 55,12.

Onmisbaar voor elke molenverzamelaar!

4. Uit de Zaanstreek ontvingen wij het boek 'Onvoltooid verleden - Geschiedenis van de Zaanstreek' een ingenaaid boek door Henk Roovers en Piet Hein Zijl. Afm. 22 x 25 cm, fraai gedrukt met vele schetsen (dus geen foto's). In dit boek van 120 pag.'s vinden het hoofdstuk 'De Zaanse Molennijverheid' pag. 36 - 53 in twee delen.

Sammer wordt de Zaanse molengeschiedenis behandeld verlucht met minutieuze tekeningen van het staande en gaande werk van de Zaanse industriemolens. Naar onze mening geloven wij dat onze lezers in andere boeken meer van hun gading kunnen vinden over de Zaanse molens.

Uitgegeven in 1980 bij Fa. Klaas Woudt te Zaandijk. Prijs ca. f 25,-

C.E. van der Horst
Maart 1981

Oproep

De redactie van de Zelfzwichter kreeg van de heer P. van Dijken uit Uithuizen een zeer lange lijst toegestuurd, met daarop vele plaatsnamen en molennamen.

Het verzoek aan de redactie hierbij luidde om het geheel of gedeeltelijk in de eerstvolgende Zelfzwichter te willen plaatsen omdat de ondergetekende graag meer gegevens zou ontvangen over de onderstaande verdwenen en soms nog bestaande molens.

De redactie heeft besloten de lijst te plaatsen, omdat ook onze andere lezers met deze lijst een aardige indruk kunnen krijgen van het grote aantal molens dat hier eens heeft gestaan.

Adorp: Poldermolen polder 18 (Kleine Krimp), onderdeel v. polder Koningslaagte verdwenen 1878

Aduard:	Standerdmolen ingestort 1771
	Korenmolens dorp z.zijde 250 m ten z.w. kerk
	Korenmolens van Corn. Bakker
	Poldermolens polder de Eendracht
	Idem „ de Kleine Eendracht
	Idem „ 10
	Idem „ 11
	Idem „ 13
	„ Wierumerpolder
	„ polder Alberda
Aduarderzijl	Zaagmolens van Reinders
Amsweer	Poldermolens Amsweersterpolder Anno 1868
	Idem polder Gommelberg
St. Annen	Korenmolens van Berend Ridder
	Poldermolens Kloostermolenspolder
	Idem Pompsterpolder Oost-zijde
	Idem Lichtenvoortsterpolder, voorganger van de
	in 1936 gesloopte molen
Appingedam	De koren en industriemolens, tevens de polder-
	molen van de Leeghwaterpolder
Beersterhoogen/ gem. Beerta	Voorm. koren- of pelmolens
Bedum	Poldermolens De Tjamme v/d polder De Herstelling
Beerta	Alle gegevens over de hier verdwenen molens
	Korenmolens van wed. G. Veldman, gesloopt 1936
	Poldermolens polder De Goede Trouw
	Idem „ De Noorder Zandhoogte
	„ „ De Eendracht
	„ „ Het Buitenland
	„ „ De Bovenlanden
	„ „ De Vereeniging
	„ „ De Oostermolenspolder
	„ „ De Unie
Bellingwolde	Korenmolens van Trenning
	Korenmolens van Remkes
Bierum	Standerdmolens
Biessum	Standerdmolens
	Poldermolens polder 17
Blijham	Twee watermolens v/d polder Blijham 3,2 km
	ten Noord W. kerk aan en bij de Pekel Aa
	Lutjeloo poldermolens polder de Lutjeloosche
	Mede
	Molenhorn standerdmolens
	Korenmolens De Hoop
Ten Boer	Korenmolens Thomas van Slooten
	Zaagmolens
	Spinnekopmolens polder 1, en van polder 2
	Poldermolens Boltjerpolder
Bourtange	Standerdmolens (nu Ter Haar)
Borgercompagnie	Korenmolens a/d Oostzijde v/d Vaart
	„ E. Rienmeyer
	Poldermolens Borgercompagnie W.-zijde
Borgsweer	Poldermolens De Grootenpolder
Briltill	Drie industriemolens en poldermolens Hanckema-
	polder.
Delfzijl	Voorgangers huidige molen, een olie- en een
	zaagmolens

	Poldermolen spinnekop polder 21 Zuidwenning
	Noordelijk deel
Dijkshorn	Poldermolens
Engelbert	Poldermolens
Enumatil	De koren-, industrie-, en de poldermolen van polder 19
Farmsum	Koren- pelmolen van Van Slooten
	Poldermolen polder Borghof
Feerwerd	Korenmolens ten O. en vlakbij de kerk
Finsterwolde	De molens die hier vroeger gestaan hebben en de molens van Finsterwolder Hamrik
Foxhol	Molens die hier vroeger stonden
Fransum	De molens van de Medentilsterpolder
Ganzedijk	korenmolens De Zuidelijke Molen
Garmerwolde	Alle vroegere molens
Garrelswaer	Alle poldermolens
Garrewaer	Poldermolen Garrewaerster polder
Godlinze	Voorgangers v/d korenmolens
Grootegast	Voorm. molens
Grijpskerk	Poldermolens
Den Ham	Standaard en grondzeiler-korenmolens
Haren	Evt. vroegere molens
Harkstede	Poldermolens
Heemen (gem Ter- munten)	Vroegere molen
Heiligerlee	Poldermolen Zes Boerenpolder
Heveskes	Spinnekop polder Heveskes
Hoeksmeer	Poldermolens polders M. L. en Noorder Dijkema's polder
De Hole	Poldermolen De Hole-polder
Hoogezand-Sappemeer	Alle voorm. molens
Hoogkerk	Pelmolen 0,3 km ten w. kerk n. zijde Hoendiep
	De Zuiderwatermolen v/d Middenpolder
	Poldermolen polder Triplum
Den Horn	Molen nabij de voorm. spoorweghalte N. zijde
Hornhuizen	Koren-pelmolen en poldermolen Hornhuisterpolder
Kielwindweaer	Poldermolen polder 8,9,10 en 11
Kolham	Poldermolens a/d Slochter Ae Z. Zijde
	Idem Wester Kolhamsterpolder
Kropswolde	Poldermolen polder de Leine
Laskwerd/gem.	Alle voormalige poldermolens
Appingedam	
Leegkerk	Poldermolens polders 5 en 7
Leek	Voorm. molen
Leens	Korenmolens 0,2 km ten z.o. v/d kerk
Lellens	Poldermolen polder 24 vermoedelijk spinnekop
Lettelbert	„ „ 18
Loppersum	Koren-en pelmolens zgn Muda's Molen
Losdorp	Een pel- en een korenmolens
Lucaswolde	Poldermolens polder Verdenius en A4
Lutjegast	Voormalige molens hier
Ter Maarsch/gem	Spinnekoppen polder 1,2,3,4, en 5
Stadskanaal	
Marum	Poldermolens
Meeden	Zaagmolens & drie poldermolens o.a. polder Westervliesche Veen en de Munte

Mensingeweer	Pelmolen n. Winsum (Vriendschap) en twee oliemolens
Middelstum	Poldermolen polder De Andere Wereld
Midwolda	Alle Molens
Midwolde	Standerd en spinnekop van de Nienoordspolder
Molenrijge	Korenmolens gesl. 1901 en voorganger van Windlust
Muntendam	Alle Molens
Musselkanaal	Poldermolen polder 6
Niehoeve	Korenmolens
Niekerk	Standerdmolens en molens verplaatst naar Den Andel en poldermolens
Nieuw Beerta	Korenmolens van A. Poel
Nieuwe Pekela	Alle Molens
Nieuwe Schans	Alle Molens
Nieuwolda	Alle Molens
Nieuw Scheemda	Korenmolens
Nieuw Stads kanaal	Drie molens, waarvan in elk geval 1 polder- en 1 korenmolens
Niezijl	Vroegere molens hier
Noordhorn	Poldermolens
Noordwolde	Poldermolens 2 km ten W. van de kerk

Zo, dat was het dan voorlopig. In de volgende Zelfzwichter volgt de rest van de lijst. Het adres, waar U Uw reacties aan kan sturen is:

P. van Dijken
Schoolstraat 41
9981 AL Uithuizen

Tel. 05953 3028

Fotoseries

U wilt het waarschijnlijk al wel: er zijn weer fotoseries uitgegeven van de Groninger windmolens; deze fotoseries worden uitgegeven door onze Vereniging Vrienden van de Groninger Molens; de prijs per serie van 12 foto's bedraagt f 11,95 (incl. porto)

In opdracht van bovengenoemde vereniging heeft de bekende molenfotograaf J.A. van Krimpen in 1980 een geheel nieuwe reeks zwart/wit foto's van Groninger windmolens gemaakt, welke in een viertal series zullen worden uitgegeven. De eerste daarvan verscheen eind november 1980. De volgende series verschijnen ook binnenkort, of zijn er reeds bij het versturen van deze Zelfzwichter.

Ze zijn te bestellen door overmaking van f 11,95 op giro 3866034 t.n.v. de penn.mr. Ver. Vrienden v.d. Groninger Molens te Groningen onder vermelding van het gewenste.

Bij het ter perse gaan van deze Zelfzwichter werd ook bekend, dat de nieuwe sticker van de vereniging naar alle waarschijnlijkheid op Nationale Molendag 9 mei a.s. verkrijgbaar zal zijn op diverse molens.

Wij wensen alle medewerkers op die dag een goede maalwind, veel zon en veel bezoek!

Schrijft U de redactie van De Zelfzwichter Uw ervaringen op die dag? Dan kunnen die geplaatst worden in de volgende uitgave van ons blad, waarin waarschijnlijk ook iets te lezen zal zijn over de fabricage van Franse molenstenen. (Red.)

ondergetekende,

naam:

adres:

postcode:

woonplaats:

meldt zich aan als lid van de vereniging
vrienden van de groninger molens
tegen een jaarlijkse contributie van f15,-

handtekening:

**vereniging vrienden van
de groninger molens**

postbus 213

9700 AE groningen

wordt ook lid!

U kunt Uw bijdrage voldoen op girorekening nummer 3866034 t.n.v.
penn.mr. van de vereniging vrienden van de groninger molens,
dhr. J. van Dijk, Maluslaan 100, Groningen.

En vindt U het jammer, deze Zelfzwichter te verknippen, dan is
een telefontje ook voldoende. U kunt ons bereiken op de nummers:
05903-1722, (U krijgt dan dhr. Dijk aan de lijn), 050-778633,
(het telefoonnummer van de penningmeester van de vereniging,
dhr. J. van Dijk).

